DIN ISTORICUL CARTIERULUI GIULEȘTI [1]

de GHEORGHE VASILESCU

A vorbi despre trecutul unui cartier înseamnă a contribui la însăși istoria orașului din care el face parte, istorie ale cărei etape de dezvoltare urmează a fi surprinse de-a lungul veacurilor, pînă la deplina afirmare din epoca noastră socialistă.

Arheologie, documente medievale, hărți și manuscrise, ca și lucrări din epoca modernă — toate urmează a fi utilizate, pentru a lega firul continuității de viață a Capitalei noastre, pe aria căreia se descoperă urme din ce în ce mai mult adîncite în străfundurile trecutului. Cu acest prilej, îndrăznim să spunem că monografiile de cartier n-ar satisface numai curiozitatea și setea de cunoștințe a cetățenilor din acea parte a orașului, ci ar fi în măsură să descifreze multe probleme de amănunt, care, toate însumate, ar proiecta un fascicul mai viu de lumină asupra întregii evoluții a Bucureștilor.

Noi nu dorim decît ca, pornind acum la drum cu lucrarea asupra cartierului Giulești, să fim urmați și de alte studii asemănătoare, asupra celorlalte cartiere de oarecare importanță istorică din Capitala Patriei noastre.

* * *

Cartierul Giulești — cunoscut în trecut ca una din mahalalele-sat ale Bucureștilor — este așezat în partea de nord-vest a orașului, cu orientarea nord-vest sud-est.

Principala arteră de comunicație care deservește cartierul este șoseaua Giulești.

Pornind din șoseaua Basarab (azi șoseaua Orhideelor) de la vechea barieră de cale ferată cu același nume, șoseaua Giulești se desfășoară de-a lungul căii ferate București—Ploiești, pe partea stîngă a acesteia, făcînd pereche cu cealaltă arteră principală a Bucureștilor, calea Griviței, de pe partea dreaptă a aceleași linii ferate.

[1] Lucrarea de față a făcut obiectul unei comunicări în ciclul organizat de Muzeul de Istorie a orașului București (30.III.1966).

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Dar, spre deosebire de calea Griviței, care este drumul de acces al unei bune părți din nordul țării, șoseaua Giulești rămîne și acum o arteră „înfundată", care face legătura numai cu cele cîteva sate, complet izolate și ele, din nord-vestul Bucureștilor ; Giulești-Țigănie, Giulești-Sîrbi (înglobate astăzi în cartierul Giulești) și Rudeni.

Spre aceste sate mult depărtate în trecut de vechea Cetate de Scaun a Țării Românești, ducea un obișnuit drumeag de țară, trasat peste cîmp și nepietruit, pînă acum 35 de ani. Se numea „drumul spre Giulești", ca toate celelalte căi ale Bucureștilor, ale căror vechi denumiri erau datorate satelor sau tîrgurilor spre care ele duceau : drumul Tîrgoviștei (actuala cale a Griviței), drumul Brașovului (denumirea anterioară a podului Mogoșoaiei, actuala Cale a Victoriei) : drumul Craiovei (denumirea podului și apoi a căii Șerban Vodă) etc.

Vechi urme de viață omenească. Ultimele două sate Giulești-Sîrbi și Giulești Țigănie, sînt ridicate pe terasele rîului Dîmboviței, ce se întind pînă în cealaltă vale a Colentinei. Între ambele cursuri de apă ce merg pe această porțiune aproape paralel, la cotul spre nord-sud al Dîmboviței și cel făcut de Colentina la Străulești, se găsește partea cea mai dens locuită din preajma Bucureștilor. Aici sînt situate satele : Dragomirești din Vale, Rudeni, Giulești (Sîrbi și Țigănie). Terasa dintre cele două ape find înălțată și pusă la adăpost de pericolul inundațiilor a favorizat din cele mai vechi timpuri așezările omenești. De aceea au putut fi găsite aici unele din cele dintîi urme de viețuire de pe aria actuală a Bucureștilor.

O primă mărturie au adus-o săpăturile arheologice efectuate în cartierul Giulești, pe terenul I.C.A.S. (lîngă șoseaua Giulești, în dreptul străzilor Atelierelor Noi și Gorunului) cu care prilej au fost descoperite urmele unei așezări din perioada timpurie a epocii pietrii șlefuite.

Este vorba de o așezare nefortificată, situată în șes de-a lungul marginilor unei văi, din care s-au mai descoperit resturile unei locuințe de suprafață și două gropi de bordei.

Materialele găsite, ca și așezarea adăposturilor cu locuințe distanțate, îndreptățesc datarea lor în faza Giulești a culturii Boian.

Concluzia trasă de cercetătorul Eugen Comșa este că aceste descoperiri reprezintă „unul dintre primele capitole ale istoriei vechi a orașului București [1], care astfel poate fi împinsă pînă în prima jumătate a mileniului al III-lea î.e.n.".

O asemenea concluzie este și mai mult întărită prin săpăturile sistematice făcute în anul 1962 de către cercetătorul Valeriu Leahu în sectorul Giulești-Sîrbi. La o depărtare de circa 200 m de ruinele mănăstirii Ipsilanti a fost descoperit un complex de locuire neolitică, din tipul de așezare numit „risipit", adică locuințe puține și distanțate [2]. „Săpăturile arheologice de salvare au dus la descoperirea a trei lo-

[1] *„Săpăturile arheologice din sectorul Giulești"*, în „Studii și referate privind istoria României. Partea I-a. Ed. Acad., p. 305—306.

[2] Valeriu Leahu, *Cercetări arheologice în Giulești-Sîrbi*, în „Materialele de istorie și muzeografie", 1962, M.I.B.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

cuinţe, dintre care una este colibă de suprafaţă, iar două sînt bordeie, cu o adîncime de circa 1,25 m în pămînt".

Coliba de suprafaţă a fost construită dintr-un material lemnos uşor, nuiele şi crengi de copaci, pomostite cu lut amestecat cu paie, avînd vatra probabil în afara ei.

Ceramica găsită este tipică pentru faza Giuleşti (cum o numeşte Eugen Comşa) sau pentru etapa Boian II (după caracterizarea prof. D. Berciu).

Peste cele două bordeie, dintre care unul s-a păstrat numai pe o lungime de 1,80 m şi o lăţime de 1,60 m, iar altul pe o lungime de 5,45 m şi o lăţime de 3,75 m, a fost suprapusă o colibă. În interior au fost găsite materiale neolitice, fragmente ceramice din cultura Boian-Giuleşti şi oase de animale.

Continuitatea aşezărilor omeneşti în acel loc — atît cît se poate vorbi de continuitate în epoci care au dăinuit mii de ani — este atestată şi prin altă descoperire, aceea a unei gropi menajere din epoca bronzului.

Mai departe, trebuie să înscriem şi descoperirea întîmplătoare a unor obiecte din timpul stăpînirii romane pe aceste meleaguri.

Astfel, în lucrarea „Săpături arheologice în regiunea Bucureşti" [1] de Dinu V. Rosetti, ni se relatează : „În marginea Bucureştilor, în partea de nord-vest a oraşului, pe dreapta drumului care duce la satul Giuleşti, se găseşte un rînd de gropi, provenite din vechi exploatări de pămînt, servind la fabricarea cărămizilor.

În toamna precedentă (1934), în urma unei prăbuşiri, un lucrător a găsit în acest loc cîteva obiecte vechi (plăci de bronz, monezi cu inscripţii : Moesia superior şi inferior (Viminacium şi Tomis) care au fost dăruite Muzeului tehnic al uzinelor comunale, al cărui director era inginerul D. Leonida".

Placa de bronz, considerată de cercetătorul Dinu V. Rosetti ca fiind de provenienţă sarmată, poate fi mai de grabă prin prezenţa lupoaicei şi lucrătura fină cu ciocanul — de factură romană, deci putînd fi datată în primele secole ale erei noastre (I, II sau III).

Printre gropile cărămidăriei s-ar fi găsit de lucrători — fără a mai putea fi verificat — şi un mormînt de înhumaţie, cu un schelet culcat pe spate, vase de argilă etc.

Pe de altă parte, cercetătorul Valeriu Leahu, pornind în studiul său [2] de la unele concluzii trase de prof. Bucur Mitrea, în lucrarea „Problema populaţiei geto-dace în Muntenia în secolul IV e.n. [3], se alătură ipotezei că aşezările omeneşti de la Dămăroaia, Butimanu, Dudeşti, Chiajna [4], aparţin populaţiei autohtone, aflate pe aceste locuri în

[1] Dinu V. Rosetti, *Săpăturile arheologice de la Snagov I şi morminte de incinerare în epoca de fier şi în epoca romană în regiunea Bucureşti,* (apărută în limba franceză), 1935.

[2] *Cercetări arheologice în Bucureşti — Săpăturile de la Giuleşti-Sîrbi,* M.I.B.

[3] *Studii şi referate privind istoria României.* Ed. Academiei.

[4] Sub acest nume sînt recunoscute urmele descoperite în săpăturile din jurul satului Giuleşti-Sîrbi, pendinte pe atunci de comuna Chiajna.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

secolul al IV-lea, iar nu numai populațiilor migratoare gotice, cum s-a acreditat multă vreme în istoriografia noastră.

— Acest postulat își găsește fundamentarea și în studiul cercetătorilor Vlad Zirra și Margareta Tudor, asupra săpăturilor efectuate de ei la Crîngași, deci la circa 700 m vest sud-vest de așezarea Giulești Sîrbi [1].

Pe un platou relativ mic și plan, care reprezintă de fapt un martor din vechea terasă stîngă și cea mai înaltă a Dîmboviței, a fost găsită o așezare din secolul al IV-lea.

De asemenea, a fost descoperit și un cuptor cu reverberație, utilizat la arderea oalelor, cu caracteristicile generale ale cuptoarelor din secolul al IV-lea.

Toate acestea „atestă prezența unei populații ce se ocupa cu creșterea vitelor și cu păstoritul și care a continuat viața și a evoluat, în pofida vicisitudinilor momentane sau de lungă durată, după retragerea administrației și păturii suprapuse romane" [2].

Nu putem decît să ne alăturăm concluziei că „pe aceste locuri au existat așezări numeroase, cu un caracter sedentar, bine conturat, bazate pe agricultură și creșterea vitelor, ca și alte așezări cu caracter seminomad, bazat îndeosebi pe creșterea vitelor și păstorit" [3].

O altă etapă în înșiruirea veacurilor ne-o oferă descoperirea unei semibordei cu vatră deschisă, care poate fi datat în a doua jumătate a secolului al X-lea [4].

Olăria lucrată la roata de mînă, din pastă cu mult nisip și cu pietriș mărunt, atestă caracterul proto-românesc al culturii materiale din zona Giulești-Chiajna-Crîngași.

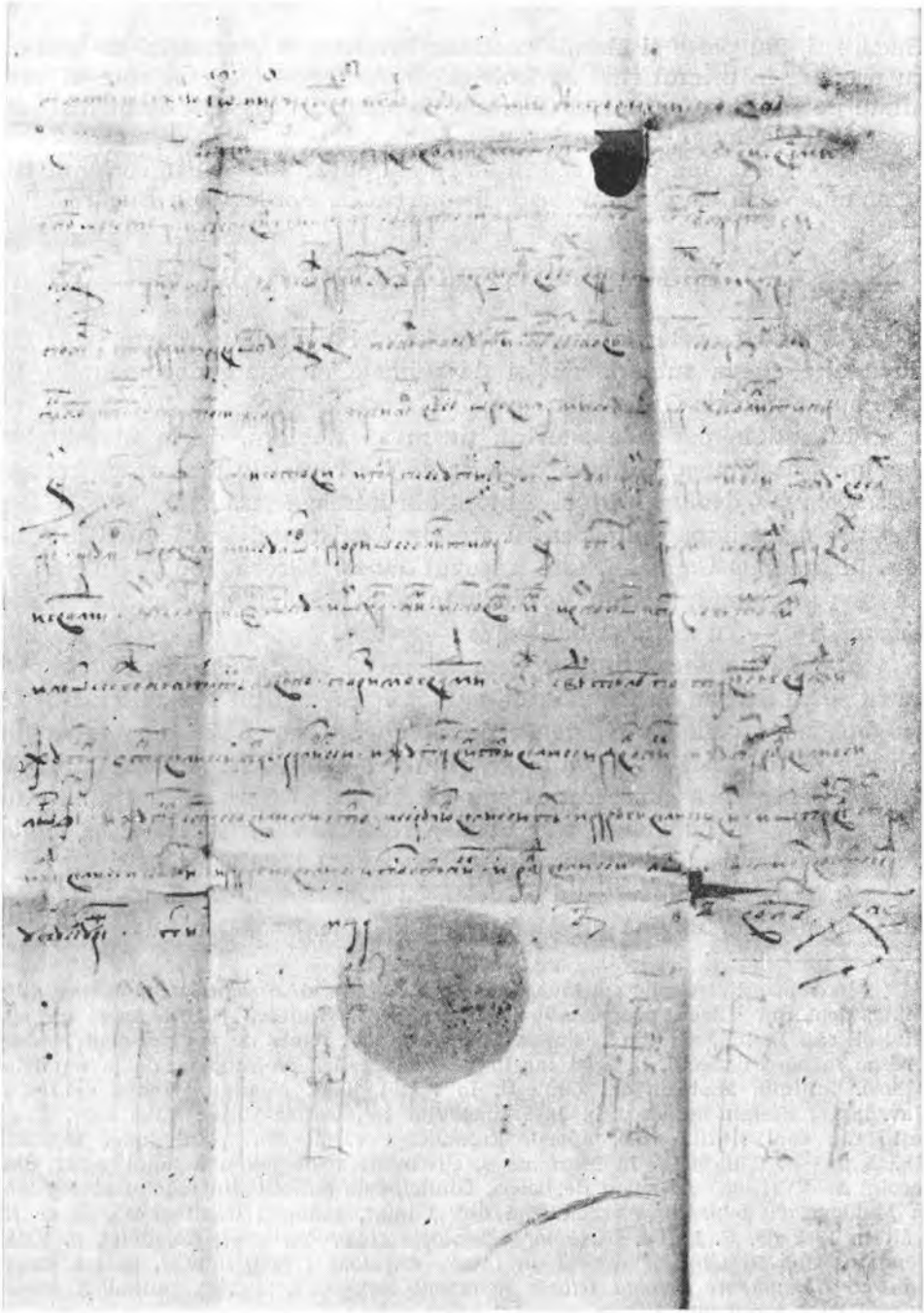
Se poate trage concluzia că această regiune, prin terasele ei înalte, cu boturile de deal, era anume destinată unei statornice locuiri omenești.

Resturi de locuințe din secolul al X-lea, au fost, de asemenea, semnalate de cercetătorul I. Panait în satul Giulești-Sîrbi, la capătul dinspre Chitila al străzii 1 Mai, pe un teren aflat în proprietatea lui Dumitru Ilie și a vecinilor săi.

În lucrarea „Șantierul arheologic Băneasa-Străulești [5] se remarcă în mod judicios că „Numeroasele monumente arheologice care împînzeau îndeosebi malurile celor două rîuri ce străbat capitala, — Dîmbovița și Colentina — au reprezentat un însemnat izvor de informare privind evoluția societății omenești din paleolitic și pînă în plină orînduire feudală". Aceste concluzii sînt valabile și pentru satele Giulești-Sîrbi și Giulești-Țigănie, care, deși neînglobate multă vreme în raza orașului

[1] Vlad Zirra și Margareta Tudor, *Săpăturile din Crîngași*, p. 254.
[2] Ibidem, p. 255.
[3] Săpăturile din Crîngași, p. 256.
[4] Săpăturile din Giulești, p. 179.
[5] Studiul cu acest nume din *„Cercetări arheologice în București*, vol. III, de Margareta Constantiniu, Panait I. Panait și Ioana Cristache Panait, Buc. 1965, p. 75.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Hrisovul dat de Mircea Voevod în 1548, prima mărturie documentară despre existența ocinei Giulestilor

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Bucureşti, iau parte şi ele „la continua înviorare a procesului de schimb cu produse în primul rînd agricole şi pastorale" — pe care cele 41 sate aflate pe teritoriul actual al Capitalei Republicii Socialiste România l-au asigurat de-a lungul veacurilor.

Iată, deci, cum din etapă în etapă s-a putut înoda firul continuităţii celor mai vechi aşezări omeneşti din partea de nord-vest a Bucureştilor.

PRIMELE MENŢIUNI DOCUMENTARE

Sfîrşind cercetările asupra protoistoriei poporului român, vom da după alte cîteva sute de ani şi de primele menţiuni documentare, în care apare numele Giuleştilor.

Intrînd în perioada istorică, ţinem să stabilim, de la început, că denumiri ca Giulea, Giuleşti, nu sînt de loc rare, ele desemnînd numeroase comune, dealuri, pîrîuri şi moşii din întreaga ţară [1].

De mare importanţă pentru atestarea existenţei istorice a Giuleştilor din preajma Capitalei, este hrisovul dat de Mircea Vodă, „fiul marelui şi prea bunului Radu Voevod" în anul 1548 (7056), aprilie 2 din Bucureşti [2], — cu următorul cuprins :

„Se dă poruncă, slugilor domniei mele, lui Neagu din Pămînteşti cu fii şi lui Şerban cu fratele său, anume Pecnea şi lui Neagul cu fratele său Bogdan, cu fiii lor cîţi le va da Dumnezeu, ca să fie din partea lui Gherghina toată ori cît se va alege, pentrucă este veche şi dreaptă ocină, dedină, pentrucă a cumpărat Neagu cu fiii săi şi Şerban cu fratele său Poena şi Neagu cu fratele său Bogdan toată din partea lui Gherghina, de la Rovina lui Micu pînă în Colentina, pentru 1500 aspri gata.

Şi iarăşi a cumpărat din Giuleşti, cu fratele său, ocină, toată partea lui Giulea de la Rovina lui Micul pînă la Colentina, pentru 330 aspri".

---

[1] Avem astfel Giula, sat în judeţul Ilfov ; Giula, deal şi pîrîu din Mehedinţi ; Giula, deal din Vîlcea, proprietate a serdarului N. Giulescu (1837). Avem un alt Giuleşti sau Rădiul, sat din regiunea Suceava (făcut danie de vel vornicul Nestor Ureche mănăstirii Secul, în 1596, iar în 1800, mănăstirii Xeratopam, de la muntele Athos). Întîlnim apoi un sat Giuleşti, în fostul judeţ Neamţu, vîndut de fraţii Gavrilaş şi Ştefan Boldescu la 1646 unchiului lor, Cosma-Maja ; două sate, Giuleştii din deal şi din vale, aparţin comunei Borzeşti din fostul judeţ Roman. Există un sat Giuleşti şi în Maramureş, cu biserica de lemn a unui schit din secolul al XVII-lea. Un neam de boieri, Giulici, este amintit din secolul al XV-lea în Moldova, cu o pretinsă ascendenţă din „Giula", spătarul Capitanens", ce ar fi trăit în 1388 (O. C. Lecca, *Dicţionar arheologic şi geografic al României*, p. 233). Pentru „ocină în Giuleşti" există un hrisov din 1536 (7044), iulie 7, al lui Radu Voievod (*Documente privind istoria României*, vol. XVI, p. 213), putînd fi identificată cu o moşie din Vîlcea, actualul raion Olteţu.

[2] Muzeul municipal Buc., nr. 26864, orig. slav, pergam. pecetea aplicată căzută, cu o trad. rom.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Acest document identifică în mod neîndoios moşia vîndută cu Giuleştii din preajma Bucureştilor. Pe lîngă cumpărătorul Stroe din Giuleşti şi fratele său, există ca vînzător Giulea, ce trebuie pus chiar la originea numelui moşiei cuprinsă între „Rovina lui Micul şi rîul Colentina".

Documentul fundamentează ipoteza că numele moşiei Giuleşti se trage de la un boier Giulea, care şi-a vîndut partea sa unui alt membru al cinului, cumpărătorul arătîndu-şi ca loc de origine tot satul Giuleşti („Stroe din Giuleşti").

Prima atestare cartografică a aşezării Giuleşti, făcută în harta austriacă din anul 1790

Deci pe lîngă moşia Giuleşti este atestată şi existenţa satului cu acelaşi nume, în care trăia acest Stroe, desigur om cu avere, care a ţinut să-şi extindă dreptul de proprietate şi asupra moşiei ce dăduse numele satului.

Şi acum să analizăm împrejurările în care moşia Giuleşti a ajuns în stăpînirea mănăstirii Sărindar.

În lucrarea lui Ion Brezoianu vom găsi citat : „Dintr-o otărnicie a 12 boieri, se dovedeşte că mănăstirea Sărindar a existat din veacul al XVI-lea, fiindcă Mihai Voevod Bravu, care a domnit pe la sfîrşitul acestui secol, îi dăruieşte moşia Giuleşti [1].

[1] I. Brezoianu, *Mănăstirile zise închinate şi călugării străini*, Buc. 1861, tipografia Colegiului Sf. Sava.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Hotărnicia invocată de istoriograful Brezoianu își găsește o confirmare în hrisovul dat de Radu Mihnea în anul 1614, 27 noiembrie : „În zilele răposatului Mihai Voevod, el singur a împresurat această moșie, de o au luat pe seamă domnească" [1].

Se știe că fostul Ban al Craiovei acumulase un mare număr de moșii, încă de pe vremea cînd era numai boier, din venitul cărora înălțase în anul 1592 mănăstirea din București, ce-i va purta numele.

Hrisovul din 1548, de întărire a cumpărăturii, ca și „împresurarea" de către Mihai Vodă a moșiei Giulești, spre a o face apoi danie mănăstirii Sărindar, denotă că o asemenea așezare domnească făcea parte din

Zona în care este cuprins cartierul Giulești spre capătul Podului de Pămînt înfățișată în planul Borroczin din anul 1852. Liniile marcate înfățișează viitorul traseu al căii Giulești

numărul celor 3220 așezări din Țara Românească, apărute între anii 1325—1625, așa cum a stabilit studiul cercetătorului I. Donat [2]. De remarcat este că această așezare, atestată și documentar în actul lui Stroe din Giulești, rămîne printre satele care n-au dispărut în decursul veacurilor, deci printre cele 2045 așezări ce s-au perpetuat, fără a-și schimba numele, pînă în zilele noastre.

[1] G. M. Ionescu, *Istoria Cotrocenilor, Lupeștilor și Grozăveștilor*, 1902, p. 5.
[2] *Așezările omenești din Țara Românească în secolele XIV—XVI*, în revista „Studii", anul IX, 1956.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Iară dacă numele satului Giuleşti nu apare în harta pe care învăţatul stolnic Constantin Cantacuzino a tipărit-o la Padova în 1718, această nu poate constitui o dovadă negativă, deoarece s-a confirmat că numărul de 526 sate ce-l cuprinde nu reprezintă decît o fracţiune din numărul total al satelor existente la 1700 în Muntenia.

Harta n-a redat nici toate aşezările boereşti, ci numai pe cele de frunte, aparţinînd marilor dregători sau familiilor cu un trecut deosebit [1].

O altă menţiune despre existenţa Giuleştilor o vom găsi în secolul al XVIII-lea, în cronica Ghiculeştilor (1695—1754) tradusă şi comentată de D. Russo) [2]. Ea proiectează o nouă fâşie de lumină asupra aşezării Giuleşti.

Prezentînd domnia lui Matei Ghica Voievod, cronicarul său apologet pomeneşte şi de realizarea de la „Satul Giuleştilor [3].

Amintind că „neuitatul părinte al domnitorului clădise un foişor frumos, cu o minunată fîntînă, lîngă care adusese cu mare cheltuială şi o parte din gîrla Dîmboviţei", cronicarul fixează acest loc în satul Giuleşti, moşia sfintei mănăstiri Sărindar, la o depărtare de două ceasuri din Bucureşti".

Deci, pe lîngă încîntarea produsă asupra domnitorului şi cronicarului său de frumuseţea acestor locuri, ni se confirmă şi celălalt fapt istoric :

De la 1548, de cînd moşia Giuleşti devenise proprietatea lui Stroe, pînă la 1752—1753, cînd Matei Ghica va fi înălţat foişorul său, alături de cel al tatălui său, satul Giuleşti intrase în proprietatea mănăstirii Sărindar din Bucureşti.

Această nouă schimbare de posesie a determinat ca satul Giuleşti-Ţigănie să ia şi numele de Giuleşti-Sărindar.

În acest sat va fi zidit şi primul lăcaş religios, care ne este fixat în timp de inscripţia găsită : „15 noiembrie 1768, Radu şi Gheorghe Zugrav şi D. R. Ioan". Acesta este, probabil, primul pomelnic al meşterilor care împodobiseră biserica, devenită metoh al mănăstirii Sărindar şi care mai este amintit şi într-un act din 13 iulie 1797.

Astăzi locaşul nu mai poartă zugrăveala originală a lui Radu şi Gheorghe, fiind obiectul mai multor reparaţii şi restauraţii.

O altă mărturie o găsim sub domnia lui Ipsilanti : Giuleştii vor deveni unul din locurile de unde Cetatea de scaun se alimentează cu apă potabilă, „adusă pe ţurloae", la Curtea Domnească, la casele marilor boieri, ca şi la hanurile în tîrgul ce atrăgea numeroşi negustori, dar şi mai numeroşi cumpărători din întreaga cîmpie a Dunării.

În anul 1785 domnitorul Mihai Suţu porunceşte lui „Atanasie biv logofăt za visterie, purtătorul de grijă al moşiei Giuleştilor", să facă zăgaz temeinic cu podişcă, ca să oprească apa Dîmboviţei, ca nu cumva

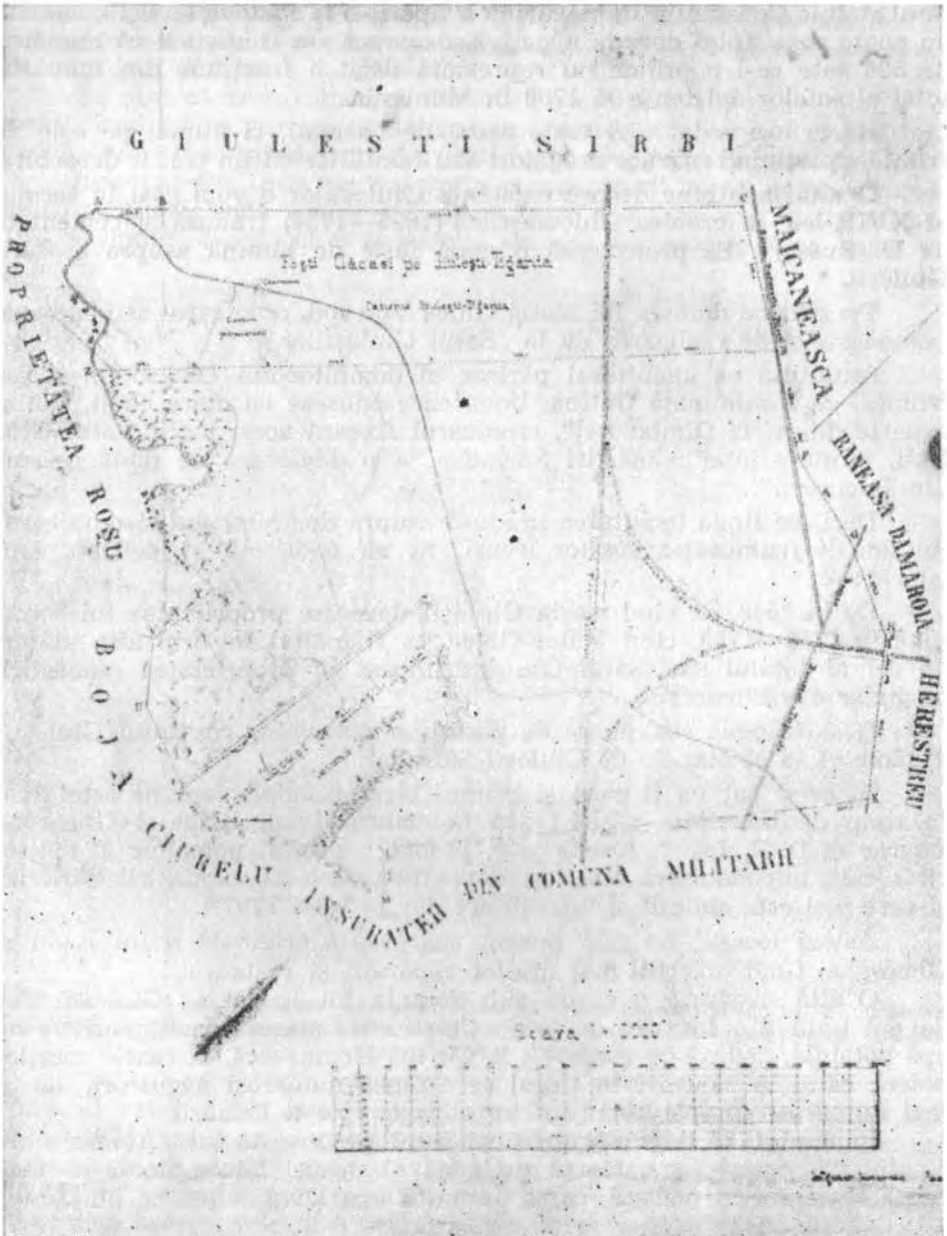
---

[1] C. C. Giurescu : *„Harta stolnicului Constantin Cantacuzino*, publicată în Revista istorică română, MCM XVIII, vol. XII, fişa I, Bucureşti 1943, p. 15—16.

[2] Buletinul Comisiei istorice a României, publ. de I. Bogdan, vol. II, Buc., 1916, p. 3—85.

[3] Idem, p. 81.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Un plan în care sînt indicate porţiunile de pămînt date foştilor căcaşi din Giuleşti-Ţigănia şi Crîngaşi

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

cînd va deveni apa mare, curgînd din heleşteu să se rumpă zăgazul lui şi să se întîmple vreo înnecătură mahalalelor din Bucureşti şi moşiei domneşti pagubă" [1].

Existenţa heleşteului domnesc ne este atestată cartografic, în prima hartă mai amănunţită pe care o întocmesc specialiştii din armata austriacă în anul 1790 [2].

Pe această hartă vom întîlni între cursurile Dîmboviţei şi Colentinei, aşezarea destul de importantă „Deschulesty" formată din două aglomeraţii de locuinţe. La nord, uşor haşurat, apare heleşteul, pe malul căruia se ridică total izolată de alte aşezări omeneşti, biserica, ctitorie a domnitorului Ipsilanti. După ruinele rămase încă în picioare, se poate deduce că această ctitorie situată pe o poziţie dominantă, era bine proporţionată şi de dimensiuni impunătoare.

O nouă menţiune despre moşia Giuleşti găsim şi în anul 1798, iulie. (cp. ms. 140. f. 35 v).

Este anaforaua dată de Vodă Constantin Hangerli prin care unul din robii de pe moşia mănăstirii Sărindar, satul Giuleşti, să fie slobod cu condiţia ca în locul lui „să fie cumpărat un alt ţigan mănăstirii".

Aceasta pentru ca robul se căsătorise, într-ascuns, cu fica unui „rumîn Ion Turcu", curelar de pe moşia mănăstirii Sărindar.

Suplica mănăstirii Sărindar subliniază că ţiganul fusese copil de casă la egumenul Neofit, care îl învăţase „carte grecească", fiind curat la cap şi la haine".

TURNUL LUI DINICU GOLESCU

În vecinătatea moşiei Giuleşti a mănăstirii Sărindar se află moşia Grozăveşti, împărţită între mănăstirile Sf. Sava, Mihai Vodă, Sf. Ion şi Sf. Ecaterina. La 1814, ianuarie 1, se defalcă 250 pogoane din moşia Grozăveşti, pentru a fi date, ca urmare a unui schimb, agăi Dinicu Golescu. Acesta va construi aici casă mare cu turn, în care Tudor Vladimirescu va pune „la popreală", în 1821, pe boierii care ceruseră Înaltei Porţi intervenţia armată pentru înăbuşirea răscoalei" [3].

ÎNCĂLCĂRI DE MOŞII, PROCESE ŞI HOTĂRNICII

Între egumenii mănăstirilor Sărindar şi Sf. Ioan vor începe, însă, numeroase conflicte pentru încălcarea hotarelor moşiilor ce aparţineau celor două lăcaşuri.

Astfel, în anul 1835, Eroteiu, arhimandritul mănăstirii Sf. Ioan adresează judecătoriei Ilfov o jalbă prin care se plînge : „În trecutul leat 834 Sfinţia Sa părintele Chiril Sărindăreanul, întinzîndu-se peste

[1] V. A. Ureche, *Istoria românilor*, tom. I. p. 620, nota.

[2] Hartă din 180 planşe „Theil der grossen Walachey", planşa 72.

[3] Ioana Cristache Panait, *Oraşul Bucureşti şi răscoala poorului din 1821*, p. 35.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

așa stăpînire au intrat în mai sus numita moșie Roșu, tăind și o parte din pădure ce se află pe dînsa".

„Mai acum de sînt cîteva zile m-am pomenit că ducîndu-se Sf. Sa acolo împreună cu un inginer au început să ridice movile călcînd capetele moșiei Mănăstirii Sf. Ioan".

Fosta fabrică de cărămidă „N. Dumitrescu"

Între 24 mai 1835 și 3 iunie același an, au loc schimbări de adrese între „Politiceasca judecătorie a Ilfovului și Marea Logofeție a bisericeștilor pricini, pentru trimiterea vechililor mănăstirilor, care să asiste la operațiunea de nouă hotărnicie făcută de dumnealui Alecu Palladi", dar impricinații nu dau nicio urmare acestor invitații.

Din adresele de mai sus reiese că moșiile erau astfel repartizate :

Mănăstirea Cotroceni cu moșia Herăstrău ;

Mănăstirea Mihai Vodă cu moșia Ciurel ;

Mănăstirea Sf. Ecaterina cu moșia Boja ;

Mănăstirea Sf. Ion cu moșia Roșu.

Iată deci că „pricinile bisericești" n-au putut fi stinse deoarece egumenii mănăstirilor închinate își încălcau reciproc sau răsluiau, în folos propriu, din pămîntul moșiilor ce le fuseseră dăruite. Procese de

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

hotărnicie au loc în 1839 și între mănăstirile Sărindar și Mihai Vodă, prima deținînd moșia Giulești, a doua o parte din moșia Grozăveștilor [1].

La 20 iunie, același an, judecătoria Ilfov dă o altă hotărîre asupra întinderii moșiilor învecinate Giulești și Ciurel (aceasta făcea parte din moșia Grozăvești).

Dar noua hotărnicie este răsturnată de egumenii mănăstirilor Sărindar și Mihai Vodă, care se adresează judecătoriei Ilfov, la 5 august 1840. „Pricina" era pendinte și în fața Divanului, la 26 iunie 1844, care judecînd-o, hotărește să revină la vechea hotărnicie din aprilie 1820, de sub domnia lui Alexandru Suțu.

Interesant este că în valoroasele hărți rusești, descoperite de geograful G. Vîlsan la Berlin, datate 1835 și 1853 — sînt trecute în județul Ilfov trei sate cu numele Giulești : Giuleștii din deal — cu 52 gospodării, Giuleștii din vale — cu 24 gospodării și Giuleștii Domnești, avînd în paranteză și denumirea Rudeni — cu 71 case [2]. Este de presupus că de pe urma deselor hotărnicii, domnitorii care erau solicitați să pună rînduială între moșiile mănăstirilor, își vor fi făcut singuri danie o porțiune de pămînt — Giuleștii Domnești — pe care au adus muncitori rudari (cărămidari) ce-au dat numele lor noii așezări, Rudeni.

Un plan al moșiei Giulești va fi întocmit, în 1845, de către Iancu Isăcescu, dar el n-a ajuns pînă la noi.

În anul 1849 vom întîlni ca arendaș al moșiei Giulești pe un anume Zaharia Zahariu.

Abia la 1854, ianuarie 20, se dă o hotărîre definitivă asupra celor două moșii.

Din acești ani avem și ridicarea topografică a maiorului Borroczyn, în care, pe locul fostei moșii Grozăvești, dată lui Dinicu Golescu, apare un mare poligon, avînd ca proprietară pe „Zinka Golleaska" (fragment hartă pag. 140). Prin mijlocul acestui poligon, în prelungirea „Podului de Pămînt" este trasat un drum perfect aliniat, care cade perpendicular pe o alee mărginită de arbori, făcînd legătura între „Drumul Tîrgoviștei" și rîul Dîmbovița. Acel drum poate fi considerat drept începutul viitoarei șosele a Giuleștilor.

CIMITIRUL CALVIN

Dincolo de această proprietate, care stă la baza cartierelor Regie și Grand, se află moșia Giuleștilor, din care „Logofeția trabilor bisericești și instrucției publice din Principatul Țării Românești", cere în 1851 (luna mai) „Cinstitei Epitropii a Religiei Calvinilor" să „binevoiască a pune de iznoavă în lucrare înființarea cimitirului". Această dispoziție era dată „potrivit cu duhul legiuirii în anul 1831 (Regulamentul organic),

[1] Dosar privitor la hotărnicia moșiei Giulești a mănăstirii Sărindar, cu moșia Grozăvești a mănăstirii Mihai Vodă, Arh. 33.

[2] C. C. Giurescu, *Principatele Române la începutul secolului XIX* (Constatări istorice, geografice, economice și statistice pe temeiul hărții ruse din 1835, Buc., 1957, p. 44.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

care luase măsura de a se desființa cimitirele de pe lîngă bisericile și mănăstirile din raza Bucureștilor și a le muta „afară din oraș".

În acel timp se destinase pentru cultul ortodox un loc „dincolo de bariera Tîrgoviștei" și în dreapta drumului ce merge la satul Giulești din Ilfov (actualul cimitir Sf. Vineri din Calea Griviței).

Pentru protestanți, era rezervat un alt loc apropiat de cimitirul calvin, ambele în suprafață de cîte 15 pogoane.

O nouă hartă, întocmită de pictorul Sathmary la 1864, ne redă stadiul atins în acea vreme de așezările omenești dintre cele două cursuri de apă. Se vede clar că aglomerarea de sate nu depășește o anumită linie, marcînd lunca Dîmboviței, cu așezările care încep de la Ciurel și

Calea Giulești, în dreptul str. Varnița înainte de lucrările de reconstrucție și sistematizare (1959)

se continuă de-a lungul rîului, cu : Bozia (Boja de astăzi), Roșia (Roșu), Dudu, Chiajna, Cătane, Dragomirești din Deal și din Vale, iar pe terasa inferioară : Rudeni, Giulești-Sîrbi și Giulești-Țigănie, pentru a sfîrși circuitul cu satul Crîngași. Dincolo, înșiruite de-a lungul rîului Colentina, se află satele : Clinceanca, Chitila, Zalhana, urmate mai departe de Țurloaia sau Măicănești (unde s-au făcut recent săpăturile arheologice), Băneasa, Florească, Ferăstrău (Herăstrăul de azi) și Colentina, printre care era trasată „linia proiectată de drumul feratu la Brașov", din timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza. Față de raza orașului ce se oprea pe

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

atunci la mănăstirea Cotroceni, cele două sate de pe moşia Giuleşti erau relativ, îndepărtate.

Pentru a realiza împroprietărirea ţăranilor şi secularizarea moşiilor foste ale „mănăstirilor închinate", decretate la 2 august 1864 de către Alexandru Cuza, documentele ne spun că pe moşiile Giuleşti-Sîrbi şi Giuleşti-Ţigănie li s-au rezervat foştilor clăcaşi numai o parte din suprafeţele preluate de stat.

Un plan ridicat mai tîrizu (în anul 1885), va avea indicate aceste porţiuni de pămînt date foştilor clăcaşi pe moşia Giuleşti-Ţigănie, în partea de nord, cît şi în „cătuna Crîngaşi", dinspre sud-vest.

Noua înfăţişare a Şos. Giuleşti

Între anii 1864—1885, adică atît timp cît moşia Giuleşti-Ţigănie a aparţinut statului, vor începe vechile răfueli, de astă dată între arendaşii şi „confiniştii" acestor moşii, ce nu încetau să încalce hotarele vecinilor.

Un dosar voluminos (nr. 55426/912), aflat la fostul Minister al agriculturii, industriei, comerciului şi domeniilor — biroul hotărniciilor, aminteşte iar de „încălcatu moşiei Giuleşti".

Astfel, arendaşul Stamatescu, care preluase de la stat această moşie după secularizare, se adresează, în luna mai 1867, cu o plîngere, „d-lui ministru de finanţe".

La aceasta, avocatul public de Ilfov, M. Sachelariu, va răspunde după un an, la 19 iunie 1868.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Nu există la dosar și felul cum au fost rezolvate aceste plîngeri, dar, începînd din anul 1873 și pînă în 1875, avem o serie de rapoarte ale „confinistului" Nicolae Pîrvu, care va aduce la cunoștință administrației domeniilor statului, atît fazele de liniște și de „nebîntuire a hotarelor", cît și cele în care ele erau „atacate cu brazdele plugului", de către locuitorii cătunei Crîngași.

NOI CARTIERE

Desigur că odată cu construirea liniei ferate București-Tîrgoviște, apoi a celei ce lega Capitala cu orașul Ploiești, atît cartierul Belvedere, cît și cel vecin cu „gara drumului de fier", denumită la început „Gara Tîrgoviștei", vor fi din ce în ce mai populate.

La capătul „Podului de pămînt" (Calea Plevnei de azi), via lui C. Aristia va fi împărțită în loturi, luînd ființă, mai tîrziu cartierul Witting (după farmacistul Teofil Witting) [1].

„Cîmpul lui Roset", de lîngă bariera Belvedere, va fi și el răscumpărat din embatic, pentru a fi parcelat, dînd naștere altui cartier nou, lîngă Gara de Nord, cu străzile Elizeu, Belizarie și fabrica de bere Luther, astăzi „Grivița". Vechiul loc Belvedere al lui Dinicu Golescu, va fi vîndut de fiii săi, revoluționarii de la 1848 și luptătorii pentru Unire, Nicolae, Ștefan, Alexandru și Radu Golescu, nepoatei lor de soră Zoe, fiica Anei Racoviță, căsătorită cu secretarul consulatului englez la București, Effingham Grant, fratele Mariei Rosetti [2].

O parte din terenul vîndut statului va deveni Manufactura de tutun Belvedere, iar restul va sta, prin parcelare, la baza celuilalt cartier, renumitul „Grant", cu străzile ce au purtat numele unor membrii ai aceleiași familii : Zoe, Constantin, Eduard ș. a. [3].

Urmînd același proces de „ieșire din embatic", înlesnit prin legea din 11 iulie 1866, numeroși muncitori, lucrători la calea ferată și slujbași la gară, vor deveni proprietari nu numai în acest nou cartier Grant, dar și pe locurile de la Giulești.

Dar la tradiționala formă de stăpînire a pămîntului prin embatic care stă la întemeierea celor mai multe sate și tîrguri pe moșiile domnești, boierești și mănăstirești s-a adăugat, pentru înființarea noului cartier Giulești, și acțiunea de împroprietărire a foștilor luptători din războiul pentru independență din 1877—1878. Printre cei cunoscuți erau : Vasile Dumitru Țăranu (zis Dorobanțu), Marin Radu Oiță, Nicolae Șerban, Nae Țone etc. Fiecare, primind cîte 10 pogoane, a luat hotărîrea de a le parcela fie spre a le da de zestre, ca acel Vasile Dumitru Țăranu, al cărui ginere Vasile Spiroiu, va da numele străzii — actuala stradă Flămînda — sau spre a le vinde, ca Marin Radu Oiță și Nicolae Șerban, care au avut pînă tîrziu străzi cu numele lor (Str. Marin Oiță — actuala

[1] Mihai Fănescu, *„Arhiva Societății de credit funciar urban din București"*, în Revista Arhivelor, An III, Nr. 2, 1960, p. 113.

[2] Mihail Fănescu, *op. cit.*, p. 114.

[3] *Ibidem*, p. 115.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Măgura Odobeştilor, str. Nicolae Şerban, str. Maria Şerban). Mulţi dintre noii locuitori ai cartierului Giuleşti, profitînd de faptul că în jur erau încă întinse locuri de păşunat, vor creşte vite, alimentînd cu lapte piaţa apropiată a Bucureştilor, unde se duceau zilnic cu mica lor trăsurică pe două roate. Caii erau folosiţi nu numai la muncile agricole, dar şi la cărăuşie. Aşa va face şi un alt voluntar din războiul de neatîrnare, N. Dumitrescu, care, achiziţionînd cîteva pogoane de loc, va creşte mai multe vaci, de unde îi va veni şi porecla „Lăptaru".

În „Groapa lăptarului", proprietarul ei îşi va înjgheba şi „fabrica de cărămidă", cu materia primă luată din aceste terenuri lutoase şi nisipoase, ce se întind de-a lungul întregii terase a Dîmboviţei, pînă la biserica în ruine al lui Ipsilanti.

Vedere din elicopter a noului cartier Giuleşti

În lunca aceluiaşi rîu, locuitorii din Giuleşti, pe lîngă grădinărie şi agricultură, mai făceau şi culturi de mături, ca nutreţ pentru vite, dar şi pentru mica industrie casnică, în care toţi membrii familiei împleteau atît de utilele obiecte de curăţire a gospodăriei, spre a le vinde în pieţele capitalei.

Partea de moşie, rămasă încă liberă după împroprietărirea clăcaşilor din 1864 şi a luptătorilor pentru independenţă din 1877—1878, va fi vîndută de către stat lui Alexandru Costescu.

În mai 1885, tribunalul Ilfov dă autorizaţie acestuia de a face hotărnicia moşiei Giuleşti-Ţigănie. Harta întocmită de inginerul hotarnic I. M. Romniceanu, în anul 1888 şi aflată în posesia Muzeului de istorie a oraşului Bucureşti, ne dă imaginea completă a moşiei Giuleşti la sfîrşitul veacului al XIX-lea.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

* * *

Moşia Giuleşti-Ţigănie va lua de aici înainte denumirea de Costeasca, după numele noului ei proprietar, întinzîndu-se de ambele părţi ale liniei ferate Bucureşti—Ploieşti, pînă în calea Griviţei şi noul cartier mărginaş Bucureştii Noi.

O primă parcelare va sistematiza noul cartier, trasîndu-se străzi drepte, în porţiunea cuprinsă între calea ferată şi şoseaua Giuleşti, precum şi în stînga şoselei, pînă în lunca Dîmboviţei.

HĂRŢI — SISTEMATIZĂRI — ARONDĂRI

Harta Bucureştilor, întocmită în anul 1890, de Statul Major, oprindu-se la limitele administrative de pe atunci ale capitalei, nu includea noul cartier, aflat în afara razei oraşului.

Doar „Dicţionarul geografic al României" din anul 1900 precizează existenţa celor două sate : Giuleşti-Ţigănie şi Giuleşti-Sîrbi, arătînd că primul făcea parte din comuna rurală Roşu, din plasa Snagov şi era aşezat pe malul stîng al văii Bonga, care se varsă în Dîmboviţa. Giuleştii-Ţigănie aveau 193 locuitori şi o suprafaţă de 524 ha, dintre care Al. Costescu poseda 383 ha, restul fiind al locuitorilor împroprietăriţi. Existau 111 capete de vite mari şi 69 vite mici.

Giuleşti-Sîrbi făcea parte din comuna rurală Chiajna, avînd o suprafaţă de 895 ha, din care 605 ha erau proprietatea Elenei Izvoreanu. Locuitorii — în număr de 627 — stăpîneau în schimb numai 290 ha. Abia în anul 1912, printr-o nouă arondare, cele două sate, împreună cu Fundul Crîngaşi aparţin comunei Roşu. Planul oraşului Bucureşti din 1914, oprindu-se la podul Grant, nu cuprinde teritoriul noii comune. În 1920, hotarul capitalei este extins pînă la cimitirul calvin (actuala str. 9 Mai).

Totuşi, dintr-un anuar tipărit în timpul ocupaţiei germane (1918), la Jaques, Roth, Verlag, cunoaştem numele proprietarilor de pe şoseaua Giuleşti (circ. 9, inspecţia II) [1] :

Şoseaua Giuleşti (Nr. circ. Bezirk, 9 Inspect. II) 1. Propr. Mitarcă Andrei [1] bis. Simion Popescu ; 2. bis : Eva Tiri ; 3. Puşcaru Gh. From. N. Păunescu ; 4. Alexe Ganea ; 5. Alex. Genea ; 6. Barbu Dumitrescu ; 8. Mitu Stanciu ; 9. Vilma Tiri ; 15. Niţă Ecaterina ; 17. Coman Gheorghe ; 19. Florea Gheorghe ; 21. Maronate D. Florica ; 23. Nicolae Ioan ; 25. Nicolae Dimitrie ; 31. Rădulescu Ioan.

* * *

Legea pentru organizarea administraţiei comunale a oraşului Bucureşti, din 7 februarie 1926, va îngloba vechea comună Costeasca în raza oraşului, sub numele de comuna „Principele Carol".

În anul 1929, comuna va primi numele „Regelui Mihai", devenind suburbană a Bucureştilor, prin legea din 11 septembrie, acelaşi an.

---

[1] *Anuarul Bucureştilor din 1918*, p. 163.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

După un an, în 1930, comuna își va schimba numele în „Marele Voievod Mihai".

Anuarul din 1936 arată că această comună avea o suprafață de 1.561.000 m.p.

O nouă lege pentru organizarea Municipiului București din 4 martie 1939, atribuie comunei „Voievodul Mihai" următoarele sate : Crîngași, Giulești-Țigănie (celălalt Sîrbi, aparținînd comunei Chiajna) Chitila-Triaj și Costeasca, pînă la marginea de vest a căii ferate Chitila-Gara de Nord, inclusiv terenul C.F.R. O parte din vechiul sat Costeasca, de dincolo de linia ferată, era înglobată în comuna suburbană Griviția.

„Drumul care ducea la Giulești" se va numi acum șoseaua Giulești, cu porțiunea de lîngă podul Basarab, numită într-un timp și str. Grand.

În anul 1911, după mărturiile localnicilor, șoseaua a fost pietruită cu contribuția cetățenilor și a industriașilor, pînă la fabrica de cărămidă „N. Dumitrescu".

Între anii 1934—1935, pentru deservirea Institutului de seruri și vaccinuri Dr. Pasteur, șoseaua va fi pietruită pînă la acest institut. Deși fără vreun debușeu important spre alte centre din țară, șoseaua Giulești a constituit totuși un punct de atracție atît pentru cei ce voiau să-și înalțe un cămin modest, cît și pentru bogătașii cu disponibilități bănești, care urmau a fi investite în industrii.

S-au înființat pe terenuri cumpărate de la urmașii lui Al. Costescu, numeroase fabrici : de textile „Oltenia", de cărămidă Opller, fabrica de tîmplărie Dressler, fabrica de oțet, fabrica de tăiat tablă, fabrica de geamuri etc.

Între anii 1935—1936 a fost introdus iluminatul electric atît pentru locuințe, cît și pentru străzi, dar mai ales pentru noile industrii create. Cartierul nu era deservit pînă în 1943 decît cu 2 linii de autobuse (nr. 10 și 40). În același an a fost adus și tramvaiul (11) care circula pe o singură linie.

Acesta este procesul evolutiv al cartierului Giulești pînă în anul 1944, an care marchează o nouă dată istorică între două epoci și un început de viață, fundamental deosebită de trecut.

O dată cu transformările venite după Eliberare și cartierul Giulești — în care locuiau numeroși luptători de frunte ai clasei muncitoare — a cunoscut o nouă fază de înflorire și de modernizare.

Fostul drumeag de țară, numit apoi șoseaua Giulești, a devenit astăzi un larg și impozant bulevard, trasat între două rînduri de blocuri mărețe, cu siluete dintre cele mai moderne.

De la fosta barieră Basarab (Orhideelor) se înșiră de o parte și de alta a șoselei Giulești, precum și mai spre interior, un mare număr de întreprinderi, instituții social-economice, sportive și culturale, care au transformat cele trei cartiere faimoase altădată — Regie, Grant și Giulești, — în tot atîtea zone generatoare de bunăstare și de viață nouă pentru actualii lor locuitori.

Fabrica de țigarete — care a dat numele cartierului Regie, — cunoscutul Spital de femei Giulești — sînt primele întreprinderi și insti-

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

tuţii ce deschid noul bulevard — pe care, pe o distanţă de 3 km se înşiră nu numai la „faţă", dar şi în adîncime, nu mai puţin de 8 şcoli : licee, şcoli profesionale şi elementare. Teatrul muncitoresc C.F.R., clubul şi stadionul Rapid, policlinici, zeci de blocuri de cea mai modernă factură, un cinematograf cu 500 locuri, un mare complex alimentar, bibliotecă şi cămin cultural, întreprinderi de : ascensoare mobilă, sticlă, ateliere de reparat vagoane şi autobuze, C.E.C., Oficiu P.T.T., urmate de marele „Institut Pasteur", de seruri şi vaccinuri, a cărui faimă a trecut de mult hotarele ţării.

Prin dezvoltarea permanentă pe care toate aceste instituţii de cultură şi ştiinţă, ca şi întreprinderi productive o primesc din îndemnul partidului, întregul cartier Giuleşti are un nou puls de viaţă, ce reflectă marile realizări şi revoluţionarele prefaceri ale erei socialiste pe care o parcurgem.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

DEZVOLTAREA CARTIERULUI GIULEȘTI DUPĂ 1944

de **GH. VASILESCU**

In lucrarea noastră anterioară despre cartierul Giulești [1]) țineam să subliniem importanța monografiilor de cartier, pentru cunoașterea cît mai temeinică a istoriei orașului București.

Destinate a descifra multe probleme de amănunt, care, însumate, ar proiecta un fascicul mai viu de lumină asupra întregii evoluții a Bucureștilor, asemenea monografii — afirmam noi — urmează să surprindă toate etapele de dezvoltare de-a lungul veacurilor, pînă la deplina afirmare din epoca noastră socialistă. [2])

În acest context, însuși tabloul realizărilor edilitare, economice, sociale și culturale dintre anii 1944—1947, apare mai luminos și mai complet, din moment ce el este proiectat pe vechiul fundal istoric al vieții din orașul care a fost Cetatea de Scaun a Țării Românești și este astăzi capitala României Socialiste.

La sfîrșitul studiului amintit, prezentam succint realizările efectuate în cartierul Giulești în anii puterii populare, arătînd că succesele obținute în transformarea orașului le întîlnim și în Giulești, cartier cu un bogat trecut istoric.

Această acțiune de reconstrucție și sistematizare a Bucureștilor, care nu se limitează la un singur cartier, nu face decît să ilustreze amploarea operei de modernizare a orașului, începută cu atît avînt în anii noștri.

Începînd cu perioada 1948—1950, în majoritatea cartierelor Capitalei, s-au ridicat construcții noi, s-au deschis bulevarde, au fost lărgite și modernizate arterele de circulație.

Cu referire specială la cartierul Giulești, epoca actuală s-a manifestat printr-o intensă acțiune de dezvoltare a instituțiilor și întreprinderilor existente în 1944, dar și prin creații noi, care au schimbat struc-

---

[1]) Gh. Vasilescu, *Din istoricul cartierului Giulești* în *Materiale de istorie și muzeografie*, vol. IV, Buc., 1966, p. 147—166.

[2]) *Idem.*

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

tural această parte a orașului. Amplasarea lucrărilor întreprinse creează premise de lărgire și adîncirea bazei și pentru viitorul progres al acestui cartier, ajuns de pe acum a fi de nerecunoscut, față de aspectul ce-l avea cu puțini ani în urmă.

De aceea, găsim necesar, ca între trecut și viitor, între ceea ce reprezenta odinioară cartierul Giulești (așa cum l-am descris în prima noastră lucrare) și ceea ce îi rezervă anii care vin, să-i surprindem stadiul actual de dezvoltare cu coordonatele marilor realizări ale epocii noastre.

Acțiunea de reconstrucție a cartierului Giulești a început în 1959, cînd lucrările de modernizare au dat contur masiv realizărilor efectuate pînă în prezent.

Dacă pînă în anul 1944, se acorda mai multă atenție înfrumusețării centrului Bucureștilor, trebuie să arătăm că după această dată s-a imprimat un ritm egal de dezvoltare întregii arii a Capitalei, creîndu-se „centre de interes" în fiecare din vechile cartiere mărginașe, pentru a lichida contrastul dintre centru și periferie, construindu-se astfel noi zone urbane și de confort pentru toți locuitorii orașului.

Așa au răsărit din inițiativa Partidului și prin efortul unit al Sfatului popular al orașului București, al proiectanților, al constructorilor, marile ansambluri de blocuri din Drumul Taberii, Balta Albă, de pe lacul fostei groape Floreasca, de pe șoselele Ștefan cel Mare și Mihai Bravul, din Vatra Luminoasă și str. Maior Coravu, din Calea Ferentari, din bulevardul Pieptănari, din noile cartiere Scînteia, Jiul, Nițu Vasile și Berceni Sud, din fosta groapă Tonola (cu complexul Circului de Stat și noile blocuri), din calea Griviței, din noua Piață a Palatului Republicii, de pe șoseaua Giurgiului și șoseaua Olteniței, bulevardul Dinicu Golescu, bulevardul Armata Poporului (Militari), Obor, Bucureștii Noi, Colentina etc.

Odată cu transformarea radicală a Căii Griviței, care în locul micilor clădiri și al ruinelor lăsate de bombardamente, a căpătat prin noile blocuri înfățișarea unei mari artere de metropolă modernă — au început și transformările cartierului Giulești.

În cadrul acțiunii de reconstrucție și sistematizare a cartierului, un loc de frunte s-a rezervat construcțiilor de locuințe menite a găzdui în cadrul unui confort modern, populația cartierului.

Opera de reconstrucție a acestui cartier, în cadrul planului de sistematizare a Capitalei, cunoaște următoarele puncte de reper : Podul Grant, Șoseaua Cringași și bulevardul nou creat spre Sud-Sud-Vest.

Dar realizările edilitaro-urbanistice, cunosc o arie și mai vastă, cuprinzînd și vechile sate Giulești Sîrbi și Giulești Sărindar, pe care nu le putem ignora nici în această prezentare a realizărilor actualei gospodării a Sfatului popular al orașului București și a celui raional 16 Februarie. Proiectul de sistematizare afectează o zonă de circa 110 ha., împărțită în patru microraioane, ce vor cuprinde în final un număr de 36.000 locuitori în noile blocuri. [3]) Reconstrucția a fost programată pe mai multe etape.

---

[3]) *Arhitectura*, 1961, Nr. 6 (noiembrie-decembrie).

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

În primele două etape au fost construite peste 4000 apartamente, dintre care 2343 în blocuri cu parter și patru etaje, iar 1740 apartamente în blocuri cu șapte etaje. [4])

În jurul fostei Gropi a Lăptarului au fost ridicate blocuri cu patru etaje, iar o parte din terenul utilizat de vechea fabrică de cărămidă în suprafață de circa 8 ha, a fost transformată într-un frumos parc.

Suprafața pe care s-a clădit pînă în prezent în cartierul Giulești este de 314.143 mp.

Apartamentele sînt în marea lor majoritate de două tipuri : cu două și trei camere, plus dependințele necesare. Au fost realizate în ansamblu și cîteva zeci de garsoniere. Toate apartamentele cu balcoane oferă blocului un aspect plăcut, o imagine plină de prospețime.

Astăzi, cele trei sectoare de administrație locativă (I.A.L. 7, 8, și 9), gospodăresc un total de 64 blocuri cu 4087 apartamente, în care sînt confortabil adăpostite 5500 familii, cu un număr de circa 15.500 locatari.

Un număr de 1741 apartamente sînt în 18 blocuri cu 8 nivele din sectorul I.A.L. 7. Alte 626 apartamente formează lotul celor 12 blocuri din sectorul I.A.L. 8, iar sectorul I.A.L. 9 administrează 1720 apartamente din 38 blocuri cu 4 nivele.

Dar noul în cartierul Giulești poate fi sesizat nu numai în siluetele modernelor blocuri de locuit, ci și în construcțiile industriale și social-culturale.

Deși cartierul Giulești nu face parte din zonele industriale ale Capitalei, totuși și aici se întîlnesc cîteva întreprinderi importante, unele din acestea fiind înființate în anii noștri, iar o ultimă categorie cuprinzînd vechi întreprinderi care au fost structural schimbate și modernizate.

Alte întreprinderi care la data naționalizării (1948), nu mai corespundeau noilor necesități au fost desființate, clădirile lor fiind afectate unor scopuri mai utile, cum a fost de pildă fabrica de textile „Oltenia", al cărei local a fost reprofilat pentru funcționarea unei școli profesionale.

Ritmul de dezvoltare rapidă a cartierului ar fi impus, poate, și amplificarea rețelei lui economice, prin crearea mai multor obiective industriale.

Lipsa de spațiu (cartierul fiind strangulat între șoseaua Giulești și liniile ferate ce pornesc de la Gara de Nord și Gara București Basarab), prezența unor mari depozite C.F.R. și de combustibil, a stadionului „Giulești" care ocupă o treime din șoseaua Giulești, au limitat mult posibilitățile de amplasare a unor noi puncte industriale pe această arteră. Cu toate acestea, în cartier au fost construite noi întreprinderi, profilul și amploarea lor ținînd cont de existența blocurilor de locuit. Astfel, s-a creat în ultimii ani un depou I.T.B. (pe șoseaua Giulești nr. 250), unde își găsesc adăpost vagoanele de tramvai de pe liniile 3

[4]) Petre Daiche, *Aspecte din reconstrucția orașului București*, Buc., 1963, p. 149

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

și 11. Cei 400 muncitori contribuie la repararea și întreținerea vagoanelor.

Întreprinderea „Ascensorul", creată pe locul unui vechi atelier pentru lucrări de telecomunicație, a luat în ultimii ani o dezvoltare corespunzătoare ritmului construcției de blocuri, în vederea utilării acestora cu lifturile necesare, pe care le fabrică și montează.

Vechea fabrică de sticlă de pe str. Drumul la Roșu nr. 1, care funcționa înainte de 1944 cu 20 muncitori, a primit astăzi o nouă dezvoltare, pentru a putea realiza diferite sortimente : sticle de bere, butelii, sticle pentru esențe, sidol și albăstreală, țeavă de sticle pentru eprubete, fiole pentru benzină (umplute pe loc), tuburi pentru alte întreprinderi etc.

Pe șoseaua Giulești 190, s-a înființat întreprinderea „Victoria chimică" pentru fabricarea de obiecte din material plastic. Circa 80 muncitori, lucrînd în trei schimburi, realizează tuburi P.V.C. și profile, bătătoare de covoare etc. Întreprinderea pentru irigări „Grupul 3 șantiere" (T.C.T.F.) și-a amplasat în Giulești Sărindar, str. Drumul Săbienilor Nr. 24—26, garajul care utilizează mîna de lucru a peste 100 muncitori.

Factor important în alimentația populației, unitățile comerciale au fost și ele în atenția edililor orașului. Unitățile deschise aici, ca de altfel în toate cartierele orașului, permit nu numai o deservire civilizată a cumpărătorilor, dar sînt înzestrate și cu magazii pentru păstrarea mărfurilor.

O mare și modernă piață acoperită a luat ființă în centrul noilor ansambluri de locuințe.

Trei complexe comerciale, cu magazine alimentare, cofetărie, farmacie, textile, aprozar, carne, pîine, librărie, frizerie, spații pentru C.E.C. poștă și telefon, formează prin marile lor vitrine luminate fluorescent, prin mobilierul modern cu care sînt dotate, un ansamblu de un minunat efect urbanistic, imagine ce nu suportă comparație cu modestele prăvălii de odinioară.

Pe de altă parte, U.C.E.C.O.M.-ul a luat inițiativa creării unor noi centre de deservire, spre a răspunde și mai operativ, cererilor populației din Giulești. [5])

Au fost construite și finisate clădirile necesare pe o suprafață de 1.000 mp. în care au fost amenajate unități de : confecții de îmbrăcăminte, de încălțăminte la comandă și de reparații, unități de tricotaje, ceasornicărie-bijuterie, mobilă și tapiserie, foto-studio și reparații de obiecte metalice de uz casnic. Toate acestea întregesc cadrul acestor unități comerciale de mare utilitate pentru populația cartierului Giulești.

Pe strada Butuceni și la punctul Prunaru s-a început, în luna iunie 1967, construirea a două noi complexe comerciale. Primul va cuprinde magazine pentru mercerie, parfumerie, sifoane și un bufet. În cel de al doilea vor fi amenajate : un magazin alimentar cu autoservire, unul pentru legume și fructe, centru de răcoritoare, de sticle și tutungerie, loto-pronosport, care vor fi date în folosință în curînd.

---

[5]) *Informația Bucureștiului*, 1967, Nr. 4520 (1 Aprilie.)

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Obiective social-culturale, dintre care unele depășesc prin importanță limitele cartierului, au fost supuse și ele operei de modernizare.

Opera de reconstrucție și amplificare a vechilor instituții a cuprins și Institutul de Seruri și Vaccinuri „Dr. Pasteur".

De la modestul rol pe care-l îndeplinea în 1908 (anul înființării sale), preparînd la început cîteva seruri și vaccinuri [6]), institutul care a căpătat în 1921, numele marelui savant Pasteur, a evoluat, an de an, atît ca număr al sortimentelor produse cît și ca dotare și clădiri.

Acestea rămăseseră totuși insuficiente față de ritmul de dezvoltare imprimat de puterea populară, astfel că în 1950 s-a clădit un nou local în șoseaua Giulești, în imediata apropiere a secției de pestă porcină și a celei de seruri umane. Noul institut, cu patru etaje și două subsoluri, a fost dotat cu aparatură modernă la nivelul tehnicii mondiale, spre a răspunde astfel cerințelor de impetuoasă dezvoltare a sectorului zootehnic din zilele noastre. În 1959 s-a creat o secție de febră aftoasă, cea mai modernă secție a institutului.

Prin aceasta nu a mai fost nevoie să se importe și ultimul produs biologic, cu care țara noastră era încă tributară străinătății.

După alți trei ani (1962) Institutul Pasteur fuzionează cu „Institutul de patologie și igienă animală", sub numele de „Institutul de cercetări veterinare și biopreparate Pasteur", devenind astfel forul superior de cercetare în domeniul medicinei veterinare și singura instituție producătoare de produse biologice (materiale) necesare diagnosticului și profilaxiei bolilor animale.

O operă constructivă de atît de vaste proporții, reclama, simultan, mărirea capacității de aprovizionare cu apă și canalizare.

A fost nevoie de construirea unei noi artere, pentru distribuirea apei, realizată pe șoseaua Giulești. [7])

Alimentarea cu apă este asigurată astăzi printr-o stație de preparare completă cu două puțuri de adîncime. Pentru a răspunde nevoilor de canalizare, în anul 1957 s-a început construirea marelui canal colector care pornește de la Institutul Pasteur (cu secțiunea de 2,40/1,65 m) trece prin șoseaua Giulești la Regie, pînă în Splaiul Dîmboviței, la Grozăvești. La el s-a racordat și canalul care vine de la „Casa Scînteii" prin str. Mesteacănului. De asemenea, pentru nevoile crescînde de alimentare cu energie electrică s-a creat și un punct energetic propriu. Încălzirea centrală, realizată inițial prin uzina termică, a fost trecută apoi la sistemul de termoficare.

În ceea ce privește pavarea cartierului, se realizează în 1961, 30.000 m^2 pavaje asfalt, atît în jurul blocurilor cît și în parc. [8]) Valoarea totală a investițiilor era calculată în acel an (1961) la 128.350.000 lei.

Pe planul activității culturale din cartierul Giulești s-au făcut pași uriași în ultimele două decenii și prin dezvoltarea pe o treaptă su-

---

[6]) *Indreptar pentru folosirea produselor biologice de uz veterinar,* Buc., 1965, p. 5.

[7]) Florian Georgescu, Al. Cebuc și Petre Daiche, *Probleme edilitare,* Buc., 1966, p. 104.

[8]) *Arhitectura,* 1961, nr. 6.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

perioară a Teatrului muncitoresc C.F.R., care a luat acum numele de Teatrul Giulești.

Acest teatru, începînd cu stagiunea 1946, și pînă în 1965, (cînd clădirea a intrat în reparații și transformări capitale), a reprezentat peste 100 premiere cu peste 5.000 spectacole, care au atras peste 2.500.000 spectatori.

Dintre aceste premiere, 40 sînt piese din dramaturgia noastră națională, începînd de la piesele lui Vasile Alecsandri și trecînd prin I. L. Caragiale, George Ranetti, Victor Eftimiu, Liviu Rebreanu, George Mihail Zamfirescu, Victor Ion Popa, Alexandru Kiriţescu, Mircea Ștefănescu, V. Luca, Tudor Mușatescu, și ajungînd la Paul Everac, Aurel Baranga, Ștefan Berciu, Ernest Maftei, Ștefan Iureș, Nicuță Tănase, Dan Tărchilă, Dorel Dorian, Lucia Demetrius, Vintilă Rusu Șirianu, Radu Miron, Ștefan Tita, Süto Andras, Alexandru Șahighian, etc.

Dintre clasicii străini au fost reprezentați : Plaut, Shakespeare, Ben Jonson, Goldoni, Fr. Schiller, Lev Tolstoi, N. Gogol, Mariveaux, Eugen Scribe etc.

Iar dintre dramaturgii moderni : Bertholt Brecht, R. Scherwood, Paul Achard, A. N. Ostrovschi, C. Simonov, Al. Korneiciuc, Arbuzov, Eduardo da Filippo, N. Pogodin, Federico Garcia Lorca etc.

Regizori de renume ca : Ion Șahighian, Aurel Ion Maican, N. Massim etc. au pus în scenă piese mult apreciate de public. [9])

Proiectat de la început ca un așezămînt de cultură pentru popor, „Teatrul Munictoresc," a reușit în cei 20 de ani de activitate, să devină cu adevărat, un îndreptar artistic pentru educarea gustului maselor, creînd contingente noi de spectatori și ridicînd talente proaspete din masa celor 190.000 ceferiști [10]).

Prin sprijinul dat de munca Sindicatelor C.F.R. și Consiliul Central al Sindicatelor proiectul care părea multora o utopie, a devenit realitate, ce nu mai poate fi despărțită de viața artistică a cartierului Giulești, a masei de muncitori C.F.R., a Capitalei, ca și a țării întregi.

Semnificativ este faptul că nici în timpul marilor lucrări de renovare a clădirii și a sălii, teatrul nu și-a încetat activitatea, continuînd să dea, fără întrerupere, spectacole pe scenele celorlalte teatre din Capitală și organizînd numeroase turnee în provincie.

În acest cartier s-a construit și o modernă sală de cinematograf cu 600 locuri, unde se proiectează filme pe ecran lat.

De asemenea, un „Cămin cultural" cu sală de cinematograf a luat ființă în Giulești Sîrbi.

În cadrul acțiunii de culturalizare a maselor au fost înființate numeroase biblioteci populare dintre care amintim biblioteca de cartier nr. 23, care funcționează din anul 1950, la început în fostul local din Șoseaua Giulești nr. 36, sub denumirea „Constantin Mille", fiind apoi instalată în noua clădire din Șoseaua Giulești nr. 146. De la 1200 volume, cu care a pornit la început, astăzi biblioteca posedă

---

[9]) Date culese din arhiva secretariatului literar al Teatrului Muncitoresc C.F.R.

[10]) *Scînteia, 1946,* (19 septembrie).

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

un număr de 16.000 volume, primind zilnic și 30 reviste și ziare, care sînt cercetate de cca. 2.500 cititori anual, cu un număr de 48.000 lecturi de cărți și reviste.

O altă bibliotecă, purtînd numele poetului N. Labiș, a luat ființă în Giulești Sărindar, funcționînd pînă în ultimul timp, pe lîngă școala generală nr. 153.

Și învățămîntul public al cartierului adaugă pagini luminoase la istoria prezentată a Giuleștilor.

Pe linia traducerii în viață a dezideratului de transformare a culturii într-un bun al maselor populare, au luat ființă îndată după 23 August 1944, un mare număr de școli elementare, școli generale, licee, școli profesionale, punîndu-se la îndemîna tuturor copiilor, lumina științei și a culturii.

Cadre didactice tot mai numeroase și mai calificate își îndeplinesc cu pasiune nobila misiune de a crește și a educa tînăra generație în spiritul înaltelor idei ale socialismului, în spiritul dragostei față de învățătură, muncă, patrie. Strădaniile lor sînt tot mai rodnice și datorită condițiilor materiale de care dispune școala de azi.

Un bogat material instructiv — didactic, laboratoare bine înzestrate, vin în sprijinul procesului instructiv-educativ și îi măresc eficiența. [11])

Asemenea localuri de școală au fost înălțate rînd pe rînd și în cartierul Giulești.

Astfel, după construirea blocurilor a fost ridicată clădirea noului liceu nr. 25, care posedă în prezent 37 săli de clasă, cu un număr de 1.332 elevi la cursurile de zi și 420 elevi la cursurile serale. Liceul, avînd un corp didactic de 80 profesori, este dotat cu cabinet medical și stomatologic, precum și cu 2 laboratoare (unul de fizică și altul de chimie). Are o bibliotecă model de cca. 2.000 volume, o sală de expunere a materialului didactic, un cabinet medical.

În anul 1953, s-a construit pe Șoseaua Giulești nr. 68, noul local de școală nr. 163, cu un număr de 16 săli de clasă, în care învață 600 elevi. Corpul didactic este compus din 15 profesori și 8 învățători.

Odată cu ridicarea blocurilor pe noul bulevard al „Constructorilor", a fost înălțat localul școlii nr. 166, cu 24 săli de clasă, laboratoare de fizică și chimie, bibliotecă, cabinet medical, cabinet stomatologic, terenuri de sport (volei, baschet, handbal și patinoar). Școlii i s-a afectat și un teren pentru experimentarea culturilor de cereale, zarzavaturi și legume.

A fost refăcut în acest timp și localul Școlii generale nr. 162 din Șoseaua Giulești nr. 234 (Copșa Mică), construit în anul 1935. Școala are în prezent 21 săli de clasă, totalizînd un număr de 650 elevi, cu 17 profesori și 10 învățători. Este dotată cu bibliotecă, laborator, cabinet medical.

---

11) *Raionul „16 Februarie" în plin avînt*, Buc., 1965, p. 27.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

În șoseaua Giulești nr. 7, funcționează Școala generală nr. 168, care împreună cu a doua clădire din str. Alizeului nr. 9, însumează 23 săli de clasă. Școala este înzestrată cu bibliotecă, cabinet medical. Un număr de 18 profesori și 11 învățători asigură școlarizarea celor 700 elevi.

Un alt local de școală cu clasele I—V, funcționează pe str. Tabla Buții nr. 60. Cele 19 clase paralele (4 clase I-a și cîte 5 clase a II-a, a III-a și a IV-a), concentrează un număr de 678 elevi școlarizați de 19 învățători.

În Giulești Sîrbi a fost construit de curînd, pe lîngă vechea clădire a școlii 161, un nou local cu 8 săli de clasă și laboratoare. Un număr de 8 profesori și 4 învățători asigură instruirea celor 320 elevi ai acestei școli. Tot aici a mai fost înființată o grădiniță cu orar redus, nr. 80.

În Giulești Sărindar, pe drumul Săbărenilor nr. 21, a fost construit în 1960, noul local al Școlii generale nr. 153, care funcționa pînă atunci într-un local necorespunzător. Școala posedă acum laboratoare de fizică și chimie, cabinet medical, bibliotecă, săli de proiecție pentru aparat de 16 mm, atelier de tîmplărie și lăcătușerie, constituind una din mîndriile acestei îndepărtate părți a Capitalei.

Populația școlară de 553 elevi, este repartizată în 16 clase paralele, sub conducerea a 22 cadre didactice (4 profesori și 18 învățători. În curtea școlii a fost amenajată și o bază sportivă cu terenuri de atletism și gimnastică, de volei, baschet, handbal.

O deosebită atenție a fost acordată în acești ani și pregătirii viitoarelor cadre de tehnicieni.

Astfel, fosta „Școală profesională auto", înființată în 1942 pe lîngă atelierele de montare a materialului rulant, a fost mărită și restructurată de către Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene.

Școala profesională de ucenici auto dispune astăzi de 30 săli de clasă (25 pentru elevii cursului de 3 ani și 5 pentru maiștri), cu secții de tinichigerie auto, mecanică de aviație și tehnică auto.

În prezent la cursurile de 3 ani sînt înscriși 904 elevi, iar la celelalte 138 viitori maiștri. Un corp de 38 profesori asigură pregătirea acestor cadre de tehnicieni. Toți elevii au îmbrăcămintea și masa gratuite, iar la 200 de cursanți li se asigură și cazarea în căminul propriu din Calea Griviței. Elevii din anii II și III fac practică la diverse unități de specialitate din Capitală.

În șoseaua Giulești nr. 10, a fost înființată „Școala profesională de căi ferate", care funcționează astăzi cu 16 clase, avînd cursuri de 3 ani. Aici se pregătesc lăcătuși mecanici pentru vagoane, lăcătuși mecanici pentru instalații mecanizare-centralizare, pentru locomotive Diesel, electricieni pentru instalații de lumină și forță.

Un număr de 556 elevi sînt pregătiți pentru muncile calificate la C.F.R., avînd cămin, masă, uniforme și manuale școlare gratuite.

În 1966, a luat ființă, tot în șos. Giulești 10 și Liceul industrial de căi ferate. Aici se pregătesc viitoarele cadre de tehnicieni pentru

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

semnalizare, centralizare și bloc-linie C.F.R. Școlarizarea este de 5 ani, după absolvirea cursului elementar. Corpul profesoral este selectat de Ministerul Învățământului, iar administrarea aparține Ministerului Căilor Ferate.

Tabloul realizărilor din Giulești, efectuate în ultimii ani, nu ar fi complet dacă nu am aminti, fie și succint, despre asistența sanitară și sport. În anii puterii populare, s-a acordat o deosebită grijă acțiunii sanitate în rîndul populației.

Spitalul de femei Giulești funcționează în actualul local, din anul 1940. Astăzi spitalul posedă trei secții : secția de ginecologie, secția de obstetrică și secția de noi născuți, cu un total de 220 paturi și 192 personal dintre care 18 medici. Lîngă blocul turn, în localul nou construit, a luat ființă în 1962, „centrul stomatologic" pendinte de policlinica Colțea--Basarab. Centrul cuprinde 5 cabinete dentare, 3 laboratoare tehnice și un cabinet radiologic.

Un număr de 45 persoane — 5 medici, 6 studenți și restul cadre auxiliare tehnice — asigură tratamentul tuturor pacienților repartizați acestui centru.

În continuarea complexelor comerciale s-a construit dispensarul „Giulești Ulmi", pendinte tot de policlinica Colțea-Basarab și care cuprinde : 4 circumscripții pentru adulți, 4 circumscripții de pediatrie, un cabinet de stomatologie, o secție centrală de sterilizare. Cei 40 de salariați asigură consultații pentru circa 3000 pacienți pe lună.

Un alt dispensar, pe str. Cîmpulung, asigură consultații bolnavilor din circa 219, cîte 30—35 pe zi.

În Giulești Sîrbi funcționează circa sanitară 224, unde se dau consultații pentru pacienții din această parte a cartierului.

Pentru ridicarea nivelului cultural, dar și pentru întărirea fizică a locuitorilor cartierului, organele de partid și de stat au înțeles să dea o mai mare extindere activității vechii „Asociații generale sportive și Culturale". înființată în 1923, ca urmare a cererii lucrătorilor c.f.r.-iști din acel timp. Această asociație îmbrățișase în 1931, activitatea tuturor celor 31 grupări din întreaga țară, constituind „Biroul central al Asociațiilor sportivo-culturale C.F.R. (B.A.S.C.—C.F.R.) cu secțiile existente atunci : turism, tenis, scrimă, ciclism, șah, lupte, box (aceasta din urmă cu peste 300 elevi). Printre fruntașii secției de box trebuie amintiți : Lucian Popescu, triplu campion european, (la categoriile muscă, cocoș și pană), Mihail Fulea, Gh. Covaci, Constantin Minoiu, I. Lungu, N. Carota, Ilie Petrescu, D. Iordănescu. Dintre luptătorii de „greco-romane", s-a afirmat Baty Valentin, care și astăzi activează ca antrenor la clubul C.F.R. Timișoara.

Secția de ciclism a recoltat și ea în trecut mari succese, avînd campioni ca : Tănase Ignat (fond), N. Crihălmeanu, Ion Mironescu, Ervant Nothardian, Gh. Hapciuc etc. La atelierele Griviția a luat ființă în 1932 secția sporturilor de iarnă, cu cele două echipe, „Rapid" și „Excelsior" evidențiată prin boberii Nicu și Ion Purcărea.

După alți doi ani (în 1934) iau ființă secțiile de volei și baschet.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Din anul 1930, a început și linia ascendentă a echipei de fotbal, care este promovată în categoria I-a seniori, ca apoi în 1931—1932 să treacă la categoria I-a onoare, unde termină pe locul II. Ajunsă în divizia națională A, echipa F. C. Rapid debutează, aici, cu o senzațională victorie asupra campioanei țării „Ripensia", cu care va alterna cîtva timp locurile I și II.

Echipa feroviară a întreprins și turnee în Iugoslavia, Ungaria, Franța și Luxemburg. Activînd pînă în 1944 sub egida „Casei Muncii C.F.R.", echipa F. C. Rapid intră după 23 August 1944, sub îndrumarea „Uniunii sindicatelor C.F.R.".

Din 1944 pînă în 1958, Asociația sportivă „Locomotiva" din Sindicatul transporturi și telecomunicații, obține remarcabile succese, atît pe plan intern cît și pe cel internațional. Numai în 1949—50 Asociația sportivă „Locomotiva" a cucerit 34 titluri de campioni republicani.

Acordîndu-se o deosebită preocupare și sportului de performanță, se creează la 1 Mai 1958, clubul sportiv „Rapid", care se transformă în 1960 în clubul „Grivița Roșie", în care este inclusă și echipa de fotbal.

În prezent, „Asociația sportivă" cuprinde 13 secții : de atletism, baschet, volei, handbal, popice, fotbal, box, sporturi nautice, natație, lupte, rugbi, polo și haltere. Activează în aceste secții 1050 sportivi, dintre care mulți au cucerit numeroase trofee internaționale. Echipa de fotbal a cîștigat campionatul anului 1966—67, dînd o mare satisfacție miilor de sportivi giulești. O altă echipă „Rapid C. F. București" activează în categoria C. Clubul sportiv Rapid numără 12 maeștri emeriți ai sporturilor : Tinca Balaban și Elena Lupescu (popice) ; Horațiu Nicolau, Aurel Drăgan, Davila Plocon, Mihai Grigorovici și I. Ponova (volei) ; Ana Boțan, Elena Hedeșiu, Maria Constantinescu (handbal) ; Gh. Pîrcălăbescu (rugbi) și D. Macri (fotbal).

Alți 35 maeștri ai sportului ilustrează prin comportarea lor diferite discipline ale clubului : Valeria Amzulato, Florica Lăpușan, Cornelia Moldoveanu (popice) ; Radu Costinescu, M. Chezan, V. Pavel, N. Mincev, Sonia Colceriu, Natalia Todorovschi, Daniela Golimaș (volei) ; Anca Racoviță, Eva Ferencz, Georgeta Ivanovici, Maria Costache, Dorina Suliman, M. Chiraliu, H. Tursugean, Cristian Popescu, Radu Popovici (baschet) ; Rozalia Hildegard, Roth și Liviu Constantinescu (handbal) ; Ioana Petrescu, Voicu Roma, Aurel Raica, C. Bloțiu, Gh. Stăncel (atletism) ; Nicoleta Bărbulescu, Mariana Drăgulescu, Ingrid Ungur, Cornel Rusu (natație) ; N. Georgescu, C. Dan, I. Langa, Ilie Greavu și Ion Ionescu (fotbal).

Prin toată activitatea ce o desfășoară, prin pasiunea depusă în luptă de componenții echipelor, ca și prin dragostea cu care îi înconjoară inimoșii lor admiratori, sportivii de la „Rapid" se bucură de o notorietate europeană, înscriindu-și numele la loc de cinste în numeroase competiții europene.

În cadrul noului plan de sistematizare, în locul zonei rezervată pentru o cale ferată, s-a proiectat un bulevard nou, pentru a lega car-

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

tierul 16 Februarie-Giulești, cu cartierul uzinelor Grozăvești-Semănătoarea și cartierul Crîngași. [12])

Într-o primă etapă s-a realizat și prin contribuția muncii patriotice, circa 1200 m din acest bulevard cu o lărgime de 40 m (două fire de circulație de 6 m și o zonă verde la mijloc).

Între străzile Rușetu, Doftănetului și Sidefului, cu avizul C.N.E.F.S., a început în 1963 construirea prin muncă patriotică a unui grandios stadion sportiv care este în curs de finisare.

Stadionul va avea un teren de fotbal, unul pentru atletism (pistă de alergare cu 7 culoare, 2 gropi pentru sărituri, teren pentru aruncarea greutății) 2 terenuri de volei, unul pentru baschet și unul pentru handbal în 7. În scurt timp vor fi construite tribunele și vestiarele. Va fi amenajat alături și un vast teren de parcare, ce va fi utilizat iarna pentru patinaj. Stadionul a fost dat actualmente în grija „Uzinei de mașini electrice" de pe strada Vătafului. În campania anului 1964-65, s-au început și lucrările de asanare a bălții dintre Giulești și Crîngași. Lucrările cuprind o zonă de 50 m lățime și 1 km lungime. S-a făcut un prim canal de scurgere de 150 m lungime. O platformă provizorie va fi afectată strandului. Pentru noile realizări urbanistice vor fi demolate casele de pe străzile Trestiei și Căpitan Grozeanu, spre a se crea acolo spații verzi și terenuri de sport.

* * *

Noile construcții din cartierul Giulești, prin arhitectura lor modernă, avînd ca dominantă linia orizontală, cu fațadele lor pastelate, cu logiile și balcoanele expuse soarelui, ca și prin încadrarea lor în noua zonă verde ce s-a creat, nu numai că au alungat imaginea periferiei de odinioară, dar au reușit să realizeze un peisaj urbanistic cu o bogată cromatică, oricînd comparabilă cu aceea a cartierelor centrale.

Ștergînd vechea graniță dintre „mahala" și așezările din centrul Capitalei, s-au pus astăzi în Giulești jaloanele unor viitoare dezvoltări urbanistice și edilitare, capabile să facă din acest cartier una dintre cele mai moderne și plăcute părți a Bucureștilor.

Și procesul de transformare structurală a cartierului Giulești nu este încă finit. El se află într-o continuă dezvoltare, ținînd pasul cu toată activitatea febrilă ce se desfășoară pentru a asigura condiții optime de viață, întregului nostru popor.

RÉSUMÉ

Continuant un livre antérieur („De l'historique du quartier Giulești"), l'auteur surprend les réalisations édilitaires des années présentes dans ce même quartier où, parallèlement au développement des anciennes institutions et entreprises, on a construit de nouveaux objectifs d'intérêt général ; maisonsblocs pour logements, écoles, entreprises industrielles, complexes commerciaux, complexes sportifs, institutions de culture, etc.

Toutes ces réalisations ont transformé la structure du quartier en lui conférant un aspect moderne et en créant des conditions meilleures de vie pour ses habitants.

12) *Arhitectura, 1961*, nr. 6, (noiembrie-decembrie).

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro